

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/78/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5419200462
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5419200462.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Urbanovej a členov senátu JUDr. Martiny Mochnáčovej a Mgr. Zuzany Hartelovej, v právnej veci žalobcov: 1/ G. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX E. K. XX, 2/ Ing. Mgr. C. I., PhD., rod. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX E. X, 3/ I. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX E. XXX, 4/ Mgr. W. C., rod. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXXX/XX, XXX XX J. - G., žalobcovia všetci zastúpení spoločnosťou: JUDr. Dušan Serek advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Hattalova 373/3, 029 01 Námestovo, IČO: 47 258 781, proti žalovanému: Ing. I. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX E. XX, zastúpenému Mgr. Michalom Krákorníkom, advokátom, so sídlom E. XXXX/X, XXX XX O., o nahradenie prejavu vôle uzavrieť kúpnu zmluvu, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín č.k. 5C/26/2019-265 zo dňa 15. januára 2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 5C/26/2019-265 zo dňa 15. januára 2020 vo výrokoch II. a III. **p o t v r d z u j e .**

Žalovaný **m á** voči žalobcom v rade 1/ až 4/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

Vo zvyšnej časti, t.j. výroku I. zostáva rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 5C/26/2019-265 zo dňa 15. januára 2020 **n e d o t k n u t ý .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd konanie v časti žaloby o nahradenie prejavu vôle žalovaného uzavrieť kúpnu zmluvu, predmetom ktorej mal byť prevod spoluvlastníckeho podielu spolu v podiele 2/9 v pozemku KN-E parcela č. 1739/201, orná pôda o výmere 1257 m², zapísanej na LV č. XXXX, v k. ú. a obec E., za kúpnu cenu 1.460,98 Eur zastavil (výrok I.). Vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok II.). O trovách konania rozhodol tak, že žalovanému priznal voči žalobcom v rade 1/ až 4/ nárok na ich náhradu v rozsahu 100 % (výrok III.).

2. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobou zo dňa 28.03.2019 sa žalobcovia v rade 1/ až 4/ (ďalej aj „žalobcovia“) domáhali nahradenia prejavu vôle žalovaného tak, že žalovaný je ako predávajúci povinný uzavrieť so žalobcami ako kupujúcimi kúpnu zmluvu, ktorá tvorí neoddeliteľnú súčasť rozsudku, a to na nehnuteľnosti - pozemky zobrazené ako KN-E parcely č. 1739/201, orná pôda o výmere 1257 m² a č. 1739/202, orná pôda o výmere 2973 m², zapísané na LV č. XXXX, v k. ú. a obec E. pre žalobcov 1/ a 2/ ako kupujúcich pre každého v podiele 1/12, pre žalobcov 3/ a 4/, pre každého v podiele 1/36 a zároveň im priznal nárok na náhradu trov konania. Svoju žalobu skutkovo odôvodnili tým, že žalobcovia sú podielovými spoluvlastníkmi dotknutých nehnuteľností. Zámennou zmluvou evidovanou OÚ Dolný Kubín, katastrálnym odborom pod sp. zn. V 499/2016 uzavretou žalovaným ako zamieňajúcim, bolo s poukazom na § 140 Občianskeho zákonníka porušené zákonné predkupné právo žalobcov ako podielových spoluvlastníkov predmetných nehnuteľností, keďže im zo strany pôvodnej spoluvlastníčky Ing. R. G. (ďalej aj „pôvodná spoluvlastníčka“), t.j. právnej predchodkyne žalovaného,

pred uzatvorením predmetnej zámennej zmluvy nebola doručená kvalifikovaná písomná ponuka na prevod spoluvlastníckych podielov podľa § 605 Občianskeho zákonníka a zároveň zmluvné strany uzatvorenej zámennej zmluvy nie sú si navzájom blízkymi osobami na účely § 116 Občianskeho zákonníka.

3. V časti, v ktorej zobrali žalobcovia žalobu späť podaním zo dňa 04.12.2019, súd prvej inštancie konanie podľa ustanovenia § 145 ods. 2 CSP zastavil.

4. Na základe vykonaného odkazovania, mal okresný súd preukázané, že žalobcovia, žalovaný a ďalšia fyzická osoba T. V. sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva (ďalej aj „LV“) č. XXXX v k. ú. E., z ktorých jednou je aj parc. KN-E č. 1739/202 - orná pôda o výmere 2973 m² (ďalej aj „sporný pozemok“) a ktorá ako jediný z pozemkov zapísaných na danom liste vlastníctva sa nachádza v zastavanom území obce. Žalovaný nadobudol svoj spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 3/12 a v rovnakom podiele aj k ostatným nehnuteľnostiam zapísaným na uvedenom liste vlastníctva, zámennou zmluvou uzatvorenou s jeho právnou predchodkyňou, pôvodnou spoluvlastníčkou Ing. R. G.. Súd prvej inštancie na nestotožnil s námietkou premlčania vznesenou žalovaným. Dospel totiž k záveru, že žalobcovia vyzvali žalovaného na odpredaj zámennou zmluvou nadobudnutého spoluvlastníckeho podielu na spornom pozemku vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Ďalej konajúci súd konštatoval, že listina, ktorú doručila pôvodná spoluvlastníčka ešte uzatvorením zámennej zmluvy ostatným spoluvlastníkom zámennou zmluvou prevádzaných nehnuteľností, označenú ako „Prehlásenie o vzdaní sa predkupného práva“, nepredstavuje splnenie povinnosti povinného spoluvlastníka podľa § 603 ods. 1 Občianskeho zákonníka učiniť ostatným spoluvlastníkom ponuku odkúpenie spoluvlastníckeho podielu. Účelom daného úkonu, (ako to napokon vyplýva aj z jeho označenia), bola realizácia snahy pôvodnej spoluvlastníčky docieľiť od adresátov tohto jej listu, aby sa podpisom prehlásenia vzdali predkupného práva na spoluvlastnícke podiely na nehnuteľnostiach, ktoré boli v tom čase zapísané na LV č. XXXX pre k. ú. E. (v čase rozhodovania okresného súdu LV č. XXXX pre k. ú. E.). Ak by daná písomnosť mala súčasne predstavovať aj ponuku ostatným spoluvlastníkom na odpredaj, muselo by také niečo z daného úkonu výslovne vyplývať a ponuka by musela byť dostatočne určitá. To však z listiny adresovanej ostatným spoluvlastníkom nevyplývalo. Keďže zo strany pôvodnej spoluvlastníčky nedošlo k splneniu jej povinnosti podľa § 603 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nadväzne nemožno ani listiny žalobcov v rade 1/ a 3/ zo dňa 22.02.2016, ktorými reagovali na podanie pôvodnej spoluvlastníčky považovať za úkon, ktorým by ako spoluvlastníci spoločných nehnuteľností reagovali na (neexistujúcu) ponuku, ale len za ich reakciu na požiadavku na vzdanie sa predkupného práva. Aj napriek uvedenému prvoinštančný súd žalobu zamietol, keďže súčasťou výzvy na odpredaj spoluvlastníckeho podielu zaslanej žalovanému zo strany žalobcov bol aj text kúpnej zmluvy, ktorú žalobcovia žiadali, aby s nimi žalovaný uzatvoril, ktorá však svojím obsahom nekorešponduje s textom kúpnej zmluvy, ku ktorej po zmene žaloby v znení aktuálnom ku dňu vyhlásenia rozsudku žiadali žalobcovia nahradiť prejav vôle žalovaného. Rozdielny je rozsah zmluvy, kúpna cena a jej rozčlenenie a splatnosť. Okresný súd dospel k záveru, že nie je prípustné žalobou žiadať nahradiť prejav vôle k zmluve obsahovo neidentickej s tou, ku ktorej žalobcovia vyzvali žalovaného na jej uzatvorenie z dôvodu porušenia ich predkupného práva. Dôvod pre zamietnutie žaloby videl súd prvej inštancie aj v tom, že vzťah žalovaného s pôvodnou spoluvlastníčkou v čase uzatvorenia zámennej zmluvy napíňal vzťah navzájom blízkych osôb podľa ustanovenia § 116 Občianskeho zákonníka, a to ako osôb sebe navzájom blízkych, u ktorých ujmu jednej z nich by tá druhá pociťovala ako vlastnú ujmu, kedy sa predkupné právo voči ostatným spoluvlastníkom neuplatňuje. Vykonaným dokazovaním bola preukázaná existencia dlhodobého viac ako dvadsaťročného priateľského vzťahu medzi žalovaným a pôvodnou spoluvlastníčkou Ing. R. G., ktorý vzťah sa postupom času vyvíjal a ktorý bol v začiatku a aj v dobe vysokoškolských štúdií menovaných intenzívny. Následne určitý čas po skončení školy neboli spolu v kontakte, keďže pôvodná spoluvlastníčka tri roky pracovala na lodi. Neskôr, keď pôvodná spoluvlastníčka už so svojím manželom začala rekonštruovať chatu vo E., sa však začal ich priateľský vzťah opäť prehlbovať, a to nielen medzi nimi dvoma, ale aj v rámci rodín ktoré si založili. O tom, že v čase realizácie zámennej zmluvy nešlo len o bežný priateľský vzťah, ale o snahu si navzájom aj nezištne pomáhať, svedčí snaha žalovaného pomôcť v rámci svojich možností pôvodnej spoluvlastníčke s riešením jej problému s pozemkom pod stavbou, ktorý predstavoval spoločnú nehnuteľnosť v správe pozemkového spoločenstva a jeho snaha ovplyvniť rozhodovanie výboru spoločenstva tak, aby pôvodná spoluvlastníčka mohla úspešne svoju stavbu skolaudovať. To sa mu však nepodarilo a bol to aj jeden z vážnych dôvodov, pre ktoré sa žalovaný vzdal členstva vo výbore pozemkového spoločenstva, ktorého chod nedokázal ovplyvniť podľa svojich predstáv pre jeho menšinový názor. Konajúci súd zistil, že prvotným rozhodujúcim úmyslom, pre ktorý došlo k uzatvoreniu dotknutej zámennej zmluvy, bola snaha zo strany

žalovaného týmto spôsobom pomôcť pôvodnej spoluvlastníčke, ktorá sa za tým účelom obrátila na žalovaného ako osobu majúcu dobrý vzťah s vlastníčkou záujmového pozemku P. V., od ktorej chcela získať pozemok ňou v celosti vlastnený v blízkosti chaty pôvodnej spoluvlastníčky. Žalovaný s p. V. zamenil spoluvlastnícky podiel na ich spoločnej nehnuteľnosti, za nehnuteľnosť, o ktorý mala záujem pôvodná spoluvlastníčka, a následne uzatvoril s pôvodnou spoluvlastníčkou zámennú zmluvu týkajúcu sa viacerých nehnuteľností, z ktorých mal mať žalovaný záujem len na jednej. Žalovaný tak svojím úmyslom a pohnútkou pomohol pôvodnej spoluvlastníčke, keď zámennou zmluvou s p. V. zamenil pozemok, ktorý spoluvlastnil a ktorého výmera v prípade jeho reálneho vyčlenenia bola vyššia, než výmera nehnuteľnosti touto zámenou získanej žalovaným. Následne takto v celosti získaný pozemok žalovaný zamenil za menšinové podiely pôvodnej spoluvlastníčky na viacerých nehnuteľnostiach. Žalovaný namiesto spoluvlastníctva k jednej nehnuteľnosti len s jednou ďalšou spoluvlastníčkou - p. V., (v ktorej jeho podiel predstavoval výmeru spôsobilú docieľiť jej reálne rozdelenie podľa veľkosti podielov), v konečnom dôsledku po zámene s pôvodnou spoluvlastníčkou nadobudol podiely k piatim pozemkom neumožňujúce v prípade štyroch z nich ich reálne vyčlenenie. Z uvedených dôvodov považoval okresný súd vzťah účastníkov zámennej zmluvy kvalitatívne za taký, že svojím charakterom ho možno hodnotiť ako vzťah obdobný rodinnému vzťahu a súčasne taký, kedy by ujmu, ktorú by mohol jeden z účastníkov utrpieť, druhý dôvodne pociťoval ako svoju vlastnú. Za popísaného skutkového stavu okresný súd dospel k záveru o neexistencii predkupného práva žalobcov k sporným nehnuteľnostiam, v dôsledku čoho ich žalobu ako nedôvodnú zamietol.

5. O nároku na náhradu trov konania okresný súd rozhodol s poukazom na § 262 ods. 1 CSP, postupujúc podľa § 255 ods. 1 a § 256 CSP, keď žalobcovia čiastočne zavinili zastavenie konania svojím dispozitívnym úkonom (čiastočným späťvzatím žaloby) a vo zvyšnej časti boli v podanej žalobe neúspešní.

6. Proti rozsudku okresného súdu podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobcovia, ktorí sa domáhali jeho zrušenia vo výroku II., ktorým súd žalobu v časti zamietol a tiež vo výroku III. o trovách konania a v tejto časti žiadali, aby odvolací súd vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Odvolatelia prezentovali názor, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a zároveň, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Uvedli, že aj keď je pravdou, že v priebehu konania zobrali podanú žalobu späť v časti týkajúcej sa parcely KN-E č. 1739/201, uvedené vykonali len z dôvodu, že v priebehu konania sa ukázalo, že územným plánom obce E. je určená na výstavbu iba parcela č. KN-E 1739/202, pričom potvrdenie obce E. zo dňa 06.02.2019, z ktorého žalobcovia vychádzali, bolo nesprávne. Z dôvodu, aby nedošlo k porušeniu zákona č. 180/1995 Z.z. o drobení poľnohospodárskej pôdy, boli žalobcovia nútení zobrať v tejto časti žalobu späť. Zároveň po podaní žaloby po tom, čo bolo jasné, že žalovaný kúpnu zmluvu so žalobcami dobrovoľne neuzavrie, žalobcovia museli modifikovať aj čl. X, bod 10.1 kúpnej zmluvy, ktorý pôvodne upravoval nadobudnutie platnosti a účinnosti kúpnej zmluvy s ohľadom na zmluvný prejav vôle oboch zmluvných strán dňom podpisu a vecno-právne účinky prevodu vlastníckeho práva by nastali po vykonaní vkladu do katastra nehnuteľností príslušným správny orgánom. Odvolatelia tiež uviedli, že im nie je zrejmá úvaha súdu prvej inštancie o tom, že kúpna zmluva zasielaná povinnému spoluvlastníkovi - nadobúdateľovi oprávneným spoluvlastníkom musí presne zodpovedať textu kúpnej zmluvy, ku ktorej navrhuje oprávnený spoluvlastník žalobou nahradiť prejav vôle povinného spoluvlastníka. Takýto výklad konajúceho súdu považujú za príliš formalistický, a to až tak, že v podstate popiera, resp. zamedzuje akémukoľvek spoluvlastníkovi domáhať sa nahradenia prejavu vôle. Kúpna cena uvedená v zmluve predložená žalovanému pred podaním žaloby a následne v rámci konania sa zmenila v súvislosti s určením hodnoty susednej nehnuteľnosti, ktorá bola určená v konaní vedenom pod sp. zn. 6C/48/2018. Tento spis bol pripojený k spisu v prejednávanej veci. Žalobcovia sa nestotožnili ani so záverom súdu prvej inštancie o existencii blízkeho vzťahu medzi pôvodnou spoluvlastníčkou a žalovaným podľa ustanovenia § 116 Občianskeho zákonníka. V danej súvislosti poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 5Cdo/32/2017 zo dňa 27.06.2018, z ktorého vychádzali pri tvrdení, že na to, aby sa určité osoby považovali za blízke, musí byť miera intenzity ich vzťahov natoľko blízka a vzájomná, aby sa mohlo konštatovať, že ujmu jednej pociťuje druhá osoba ako ujmu vlastnú. Ich vzájomný vzťah sa musí istým spôsobom vymykať štandardnej úrovni vzťahu v rámci širšej rodiny, resp. vzťahu medzi priateľmi a pod.. Pôvodná spoluvlastníčka síce vo svedeckej výpovedi uviedla, že je so žalovaným v priateľskom vzťahu a že s manželkou

žalovaného si veľmi dobre rozumie a aj deti si rozumejú, táto skutočnosť však sama o sebe nemusí znamenať, že tento ich vzťah sa natoľko vymyká bežnému priateľskému vzťahu, aby bolo možné konštatovať takú intenzitu blízkosti týchto osôb, ako to predpokladá ustanovenie § 116 Občianskeho zákonníka. Je bežné, že priatelia, kamaráti zdieľajú určité spoločné aktivity, prípadne, že sa stretnú a sú v kontakte. Takto realizované vzťahy vo voľnom čase medzi osobami však nie sú ničím výnimočným, resp. niečím, čo by sa vymykalo štandardu bežných priateľských vzťahov. Svedkyňa Ing. R. G. napr. ani presne nevedela povedať, kedy žalovaný slávi narodeniny. Blízkosť vzťahu medzi žalovaným a pôvodnou spoluvlastníčkou nemožno vyvodiť ani z obdobia ich vysokoškolských štúdií, keď z výsluchu svedkov v konaní je zrejmé, že študovali v jednom meste a stretávali sa s ostatnými Oravčanmi na spoločných diskotékach v konkrétne dni a v konkrétnom podniku. Iné aktivity, činnosti, ktoré by napríklad realizovali spoločne len žalovaný a pôvodná spoluvlastníčka v čase vysokoškolských štúdií v konaní tvrdené neboli. Podľa názoru odvolateľov ani tvrdená pomoc pri riešení pozemkového problému pôvodnej spoluvlastníčky s Urbárom E. taktiež neindikuje nadštandardnosť vzťahu žalovaného a Ing. R. G.. Žalovaný v čase, kedy bol členom výboru urbáru, poukazoval na potrebu rovnakého prístupu ku všetkým užívateľom urbárskych pozemkov, t. j. vrátane prístupu k pôvodnej spoluvlastníčke, v čom mala spočívať jeho „pomoc“. Následne, keď sa žalovaný vzdal členstva vo výbore urbáru, si pôvodná spoluvlastníčka „problém“ s urbárom vybavovala sama. Ak by žalovaný mienil pôvodnej spoluvlastníčke pomôcť, aktívne by sa zapájal do pomoci s jej problémom aj po prípadnom vzdaní sa členstva vo výbore, najmä ak sa tento problém vyriešiť dal. Podľa názoru žalobcov ani realizovaná zámena pozemkov nepreukazuje nezištnosť v konaní žalovaného. Z vykonaného dokazovania totiž vyplynulo, že žalovaný de facto pomohol pôvodnej spoluvlastníčke tak, že zamenil s p. V. pozemok, o ktorý mala záujem pôvodná spoluvlastníčka s tým, že táto mu za pozemok zamenila pozemok, o ktorý mal záujem žalovaný. Sumárom uvedeného podľa názoru odvolateľov nebol dôvod na zamietnutie žaloby, a ani na rozhodnutie súdu o trovách konania.

8. Žalovaný v reakcii na odvolanie žalobcov uviedol, že odvolacie dôvody prezentované v ich opravnom prostriedku podľa jeho názoru nie sú dané.

9. Vo vzťahu k tvrdeniam žalobcov o potrebe čiastočného späťvzťatia žaloby uviedol, že ako protistrana v spore nemôže znášať negatívne následky nesprávne zvoleného postupu žalobcov, ktorý nemôže požívať právnu ochranu súdu. Zároveň zdôraznil, že v danom prípade nebol daný dôvod na rozdielnu úpravu prípadnej lehoty na plnenie určenú v navrhovanej kúpnej zmluve doručenej žalovanému pred súdnym konaním, a následne tej, ktorú žalobca preložil spolu s podanou žalobou. Dôvodnosti zamietnutia žaloby nasvedčuje aj odchýlenie sa žalobcov od kúpnej ceny, ktorú žalovanému ponúkali vo výzve s jej obsahovým vymedzením v ich žalobe, po jej čiastočnej zmene. Žalovaný sa stotožnil aj so záverom súdu prvej inštancie o potrebe zamietnutia žaloby žalobcov z dôvodu existencie blízkeho vzťahu medzi ním a pôvodnou spoluvlastníčkou. Okrem dlhodobej nezištnej pomoci žalovaného pre pôvodnú spoluvlastníčku žalovaný poukázal na skutočnosť, že ich rodiny spoločne trávia čas a venujú sa voľnočasovým aktivitám. Vzťah medzi žalovaným a pôvodnou spoluvlastníčkou sa teda prehĺbil aj v rámci ich rodín. Za nepravdivé žalovaný označil tvrdenie žalobcov v ich opravnom prostriedku, že pôvodná spoluvlastníčka nemá vedomosť o tom, kedy má žalovaný narodeniny, keďže uviedla, že ich má v mesiaci september a presný deň má poznačený v mobilnom telefóne. Z výpovede svedka p. Y. zároveň vyplynulo, že vzájomný vzťah žalovaného a pôvodnej spoluvlastníčky v istom okamihu vykazoval znaky toho, že medzi nimi malo byť „niečo viac“. Navyše svedok potvrdil, že v dôsledku negatívneho postoja výboru pozemkového spoločenstva vo E. k problémom na strane pôvodnej spoluvlastníčky, (s ktorými sa jej žalovaný ako člen tohto výboru snažil enormne pomôcť), bol dôvod, pre ktorý žalovaný sa žalovaný k rozhodol, že radšej zloží funkciu člena výboru pozemkového spoločenstva a vzdá sa tak výhod vyplývajúcich z tejto funkcie, ak nedokáže Ing. R. G. pomôcť. Postoj výboru pozemkového spoločenstva vo E. žalovaný vnímal ako krivdu a ujmu, cez ktorú sa nedokázal preniesť, čo ho prinútilo abdikovať na funkciu člena výboru tohto pozemkového spoločenstva. Žalovaný v rámci svojho vyjadrenia uviedol aj iné dôvody, pre ktoré bolo potrebné žalobu zamietnuť, ktoré však súd prvej inštancie vyhodnotil ako nedôvodné.

10. Žalobcovia na vyjadrenie žalovaného, ktoré im bolo doručené prostredníctvom právneho zástupcu dňa 26.03.2020, ďalej procesne nereagovali.

11. Ďalšie podania strán sporu v rámci odvolacieho konania neboli produkované.

12. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP toto rozhodnutie vo výrokoch II. a III. v zmysle § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil.

13. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v odvolacom konaní primárne obmedzil na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

13. Na doplnenie považoval odvolací súd za nevyhnutné reagovať na odvolacie námietky žalobcov formulované v podanom opravnom prostriedku, pričom sa v zmysle princípu neúplnej apelácie nezaoberal inými prípadnými pochybeniami okresného súdu. Zároveň krajský súd poukazuje na zodpovednosť žalobcov za obsahové vymedzenie odvolania, v spojitosti s nevyhnutnosťou odvolacieho súdu rešpektovať svoju viazanosť odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP).

14. Primárne odvolací súd zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bola strana pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa článku 46 ods. 1 Ústavy a práva na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí ani právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Odvolacie námietky žalobcov k spôsobu vyhodnotenia dokazovania okresným súdom z uvedených dôvodov krajský súd vyhodnotil ako nedôvodné. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, prečo žalobu žalobcov zamietol, pričom ku svojim záverom dospel v kontexte všetkých vykonaných dôkazov s prihliadnutím na individuálne okolnosti prejednávanej veci. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že právu na odôvodnenie súdneho rozhodnutia (ako súčasť základného práva na súdnu ochranu) zodpovedá povinnosť dotknutého súdu dať odpoveď nielen na skutkové a právne otázky daného prípadu, ale i na relevantné argumenty strán. V súdnej veci však okresný súd svoje rozhodnutie veľmi podrobne a zákonným spôsobom odôvodnil. Právo na súdnu ochranu však nemožno zamieňať s „právom“ strany sporu byť pred súdom úspešnou; prípadne s „právom“ na vydanie rozhodnutia v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Preto nie je porušením daného základného práva, ak súd nerozhodne podľa predstáv strany sporu; vrátane predstáv o obsahu odôvodnenia súdneho rozhodnutia. S prihliadnutím na obsah dokazovania vykonaného okresným súdom popísaný v odôvodnení jeho rozsudku, krajský súd len doplnil dôvody napadnutého rozhodnutia. Uvedený postup odvolacieho súdu je v súlade s uznesením Ústavného súdu SR sp.zn. IV. 350/2009 zo dňa 08.10.2009, podľa ktorého „...odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 78/2005, III. ÚS 264/2008, IV. ÚS 372/2008). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všetkých všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania“.

15. Tak ako správne konštatoval prvoinštančný súd v napadnutom rozhodnutí v prejednávanej veci sa žalobcovia podanou žalobou domáhajú nahradenia prejavu vôle žalovaného tak, aby mu súd uložil uzavrieť so žalobcami kúpnu zmluvu, týkajúcu sa sporných nehnuteľností v príslušných spoluvlastníckych podieloch tak, ako boli vymedzené v žalobe po jej zmene pripustenej súdom, ktoré nadobudol žalovaný zámennou zmluvou evidovanou OÚ Dolný Kubín, katastrálnym odborom pod sp. zn. V 499/2016 uzavretou s pôvodnou spoluvlastníčkou Ing. R. G., tvrdiac, že uzavretou zmluvou došlo k porušeniu ich predkupného práva v zmysle § 140 Občianskeho zákonníka, ako spoluvlastníkov predmetných nehnuteľností, keďže im zo strany pôvodnej spoluvlastníčky Ing. R. G., t.j. právnej predchodkyne žalovaného, pred uzatvorením predmetnej zámennej zmluvy nebola doručená kvalifikovaná písomná ponuka na prevod spoluvlastníckych podielov podľa § 605 Občianskeho zákonníka a zároveň zmluvné strany uzatvorenej zámennej zmluvy nie sú si navzájom blízkymi osobami

na účely § 116 Občianskeho zákonníka. Okresný súd tiež správne uzavrel, že pokiaľ ide o otázku samotnej realizácie predkupného práva s ohľadom na nedostatok výslovnej právnej úpravy predkupného práva v druhej časti Občianskeho zákonníka o vecných právach je potrebné v zmysle ust. § 853 Občianskeho zákonníka a analógiou legis aplikovať na danú vec všeobecné ustanovenia o predkupnom práve obsiahnuté v ôsmej časti Občianskeho zákonníka čo vyplýva aj z ust. § 603 ods. 2 Občianskeho zákonníka, priamo umožňujúceho dojednať predkupné právo aj ako vecné právo.

16. Dotknutý spoluvlastník sa v prípade porušenia predkupného práva môže domáhať vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy (§ 40a veta prvá Občianskeho zákonníka) alebo sa môže domáhať voči nadobúdateľovi - tretej osobe aby mu táto spoluvlastnícky podiel ponúkla na kúpu za podmienok, za ktorých mu mal vec pôvodne ponúknuť povinný spoluvlastník. Ak nadobúdateľ túto povinnosť nespĺni dobrovoľne, môže sa oprávnený spoluvlastník domáhať na súde, aby jeho prejav vôle v tomto smere bol nahradený súdnym rozhodnutím vydaným v súlade s ust. § 229 CSP. Ďalšou možnosťou je, že spoluvlastník si môže naďalej ponechať predkupné právo, ktoré do budúcnosti začne pôsobiť voči nadobúdateľovi veci.

17. V prejednávanej veci si žalobcovia zvolili možnosť domáhať sa nahradenia prejavu vôle tretej osoby, ktorá nadobudla dotknuté nehnuteľnosti zmluvou, ktorou bolo porušené ich predkupné právo spoluvlastníkov. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania ustálil, že nárok uplatnený žalobou nie je premlčaný, ako aj to, že pôvodná spoluvlastníčka sporných nehnuteľností Ing. R. G. si voči žalobcom riadne nespĺnila ponukovú povinnosť vyplývajúcu z ust. § 603 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Napriek tomu žalobu zamietol z viacerých dôvodov uvedených v napadnutom rozhodnutí.

18. Jedným z týchto dôvodov bolo aj vyhodnotenie vzťahu žalovaného s pôvodnou spoluvlastníčkou Ing. R. G., ako vzťahu blízkeho podľa § 116 Občianskeho zákonníka.

19. V danej súvislosti odvolací súd uvádza, že Občiansky zákonník v otázke blízkych osôb v ustanovení § 116 vymedzuje prioritne subjekty, ktoré bez akéhokoľvek ďalšieho skúmania, resp. bez akejkoľvek ďalšej podmienky majú status blízkej osoby. Ide o osoby nachádzajúce sa v najužších rodinných väzbách (predkovia - potomkovia, súrodenci a manželia). Zároveň v časti za bodkočiarkou definuje (v podstate neohraničenú) skupinu, ktorá na status blízkej osoby potrebuje predovšetkým splniť podmienku, aby ujmu jednej z dotknutých osôb druhá dôvodne pociťovala ako ujmu vlastnú. Jednoznačne ide o pomer, ktorý vychádza zo subjektívneho vnútorného emocionálneho vzťahu a v zásade niet žiadnych bezprostredne merateľných a paušálnych kritérií/veličín, ktoré by presne vymedzovali, kedy už medzi dotknutými osobami ide o vzťah osôb blízkych, a kedy ešte nie. Uvedené, samozrejme, nie je v rozpore s tým, že na preukázanie existencie takéhoto vnútorného pocitu/vzťahu musia byť dané určité v konkrétnostiach prípadu navonok sa prejavujúce individualizované okolnosti.

20. Súd prvej inštancie v rámci odseku 26. a jeho pododsekov 26.1, 26.2, 26.3 a 26.4 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia jasným a zrozumiteľným spôsobom skutkovo popísal aplikovanú právnu úpravu a zistené skutočnosti, z ktorých pri svojom rozhodovaní vychádzal. Existenciu blízkeho vzťahu zakladajúceho intenzitu, pre ktorú je možné považovať ho za vzťah napĺňajúci podmienky § 116 Občianskeho zákonníka, súd prvej inštancie konštatoval na základe objektívneho zhodnotenia výsledkov vykonaného dokazovania, pričom odvolací súd nemá pochybnosti o správnosti uvedeného záveru prvoinštančného súdu. Vzťah navzájom blízkych osôb podľa § 116 Občianskeho zákonníka musí spĺňať zvýšenú intenzitu a kvalitatívne musí byť na vyššej úrovni ako „bežný kamarátsky vzťah“, čo bolo v danom prípade objektívne preukázané.

21. V preskúmvanej veci bolo vykonaným dokazovaním preukázané, že Ing. R. G., previedla zámennou zmluvou na žalovaného spoluvlastnícke podiely na sporných nehnuteľnostiach, ako aj to, že vzťahy menovanej a žalovaného sú dlhodobo založené na intenzívnom vzájomnom kontakte nielen účastníkov tohto právneho vzťahu, ale rovnaký charakter majú i vzájomné vzťahy členov ich rodín (manželia, deti). Vzťahy medzi Ing. R. G. a žalovaným vykazujú značnú intenzitu vzájomnej dôvery, pomoci a spolupatričnosti. Nejedná sa teda o žiadne bežné priateľské vzťahy, ako to v rámci prvoinštančného i odvolacieho konania prezentujú žalobcovia. Práve naopak (ako správne konštatoval okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia) z výpovedí žalovaného, svedkov Ing. R. G. a PhDr. C. Y., PhD. je zrejmé, že sa jedná o dlhoročný priateľský vzťah žalovaného a Ing. R. G., ktorý po rokoch (po tom, ako si obidvaja založili rodinu) prerástol do intenzívne udržiavaného priateľského vzťahu medzi členmi ich rodín, prejavujúceho sa cieľenými a pravidelnými stretávaniami spojenými (aj) s rôznymi formami vzájomnej výpomoci, dôvernými rozhovormi a spoločným trávením voľného času.

Práve spoločné trávenie času, resp. pomoc pri aktivitách, ktoré predstavujú akúsi nadstavbu bežných (v zmysle pre každodenný život nevyhnutných a od neho neoddeliteľných) činností, preukazuje výraznú mieru vnútorného emočného prepojenia žalovaného a Ing. R. G.. Ak vo sfére, ktorú oni prežívajú ako pokojnú s pocitom spolupatričnosti (napr. vzájomné návštevy, výpomoc, ale i rozhovory o interných až intímnych rodinných veciach) sa Ing. R. G. cíti konformne v spoločnosti žalovaného a jeho rodiny a obidve strany navzájom tento kontakt opakovane vyhľadávajú, je potom jednoznačne nutné ich vzťah kvalifikovať ako vzťah spĺňajúci definíciu blízkych osôb v zmysle § 116 Občianskeho zákonníka, časť za bodkočiarkou.

22. Zároveň je nutné pripomenúť, že v otázke posúdenia hĺbky/kvalifikovanej kvality vzájomného vnútorného vzťahu (aby ujmu utrpenú jednou z dotknutých osôb druhá pociťovala ako vlastnú) nie je určujúca početnosť priamych stretnutí. Samotný prípadný faktický stav, kedy sa konkrétne osoby z objektívnych dôvodov (napr. vzdialenosť bydlísk) dlhodobejšie bezprostredne/osobne vôbec nestretnú, nemá osobitnejší vplyv na danosť vnútorného emocionálneho vzťahu. Z daného titulu nie je podstatné, či bola/nebola intenzita osobných kontaktov v určitom období znížená. Osobitne však treba vnímať angažovanosť žalovaného s eminentnou snahou pomôcť Ing. R. G. pri nadobudnutí sporných nehnuteľností, a to aj za cenu straty svojej pozície člena vo výbore pozemkového spoločenstva vo E., a tiež zámenu jeho pozemku s p. V.. Všetko toto jeho úsilie a snaha pomôcť Ing. R. G. nie je forma bežnej priateľskej výpomoci, ale naopak vykazuje všetky znaky výpomoci medzi osobami blízkymi v zmysle § 116 Občianskeho zákonníka, časť za bodkočiarkou.

23. Vzťah blízkych osôb má jednoznačne základ vo vnútornom emočnom pomere dotknutých osôb. Obdobne ako u osôb zákonom priamo zadefinovaných ako blízkych (príbuzní v priamom rade, súrodenci a manželia), u ktorých bezprostredne právna norma prezumuje takú intenzitu vzájomného vzťahu, že ujmu jednej by druhá osoba dôvodne považovala za ujmu vlastnú, pričom je úplne irelevantné, aká je kvalita, či kvantita ich vzájomných faktických kontaktov.

24. Pokiaľ aj pôvodná spoluvlastníčka v rámci svojej výpovede nevedela uviesť presný dátum, kedy žalovaný oslavuje narodeniny, uvedené podľa názoru odvolacieho súdu nepreukazuje absenciu vyššej miery kvality a intenzity ich vzájomného vzťahu. Je zrejmé, že v živote každého človeka existuje veľké množstvo časových údajov, z ktorých tie častejšie využívané môžu „vytlačiť“ časové údaje späť s jednou konkrétnou situáciou v živote inej osoby, ktorou je oslava narodenín. Je úplne bežné, že človek aj v rámci svojej rodiny si sviatky (dátumy narodenín svojich príbuzných) poznačí v kalendári, či iným spôsobom, aby na ne nezabudol. I keď je nesporné, že za vzťah vzájomnej blízkosti podľa § 116 Občianskeho zákonníka nie je možné automaticky považovať každý vzťah nadviazaný medzi rovesníkmi v rámci školských štúdií, podľa názoru odvolacieho súdu je však v posudzovanom prípade zrejmé, že takto nadviazaný blízky vzťah žalovaný s pôvodnou spoluvlastníčkou Ing. R. G. ďalej posilňovali, pričom tento ich vzťah prerástol do štádia veľmi blízkeho vzťahu medzi ich rodinami, ktoré spoločne vykonávajú rôzne spoločné aktivity, trávajú spolu voľný čas, vzájomne si pomáhajú a sú si navzájom i dôverními. Ako už bolo uvedené vyššie, v konkrétnostiach prejednávanej veci je uveriteľným je aj koncept nezištnosti úmyslu žalovaného pomôcť pôvodnej spoluvlastníčke s jej „problémom“ vo vzťahu k Urbárnemu spoločenstvu E., keď v dôsledku neúspechu rokování vo výbore uvedeného subjektu, sa žalovaný v ňom vzdal členstva. Napokon aj aktívne konanie a snaha pomôcť žalovaného Ing. R. G. je treba vnímať aj v súvislosti prevodom práv k nehnuteľnostiam zahrňujúcim aj nehnuteľnosti tretej osoby p. V., čo tiež možno považovať za správanie vo vzťahu k pôvodnej spoluvlastníčke ako ku blízkej osobe podľa § 116 Občianskeho zákonníka, časť za bodkočiarkou.

25. Zároveň je nutné dodať, že uvedené závery prvoinštančného i odvolacieho súdu plne korešpondujú i s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 5Cdo/32/2017 zo dňa 27.06.2018, (na ktoré poukazovali odvolatelia vo svojom opravnom prostriedku), keďže miera intenzity vzťahov žalovaného a Ing. R. G. je natoľko blízka a vzájomná, že je možné konštatovať, že ujmu jednej pociťuje druhá osoba ako ujmu vlastnú. Z vykonaného dokazovania totiž jednoznačne vyplynulo, že ich vzájomný vzťah sa istým spôsobom vymyká štandardnej úrovni vzťahu v rámci širšej rodiny, resp. vzťahu medzi priateľmi a pod..

26. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o potrebe čiastočného zamietnutia žaloby o nahradenie prejavu vôle uzavrieť kúpnu zmluvu (výrok II.), nakoľko v prípade uzavretia zámennej zmluvy medzi žalovaným a pôvodnou spoluvlastníčkou sporných nehnuteľností žalobcom (ako ďalším spoluvlastníkom dotknutých nehnuteľností), nevzniklo predkupné právo, ktorého porušenie v tomto spore namietali.

27. Keďže absencia predkupného práva žalobcov vo vzťahu k žalovanému spoluvlastníckemu podielu žalovaného pre zistený vzájomný blízky vzťah medzi ním a pôvodnou spoluvlastníčkou je samostatným dôvodom pre zamietnutie žaloby, odvolací súd sa z dôvodu hospodárnosti konania už nezaoberal ďalšími dôvodmi okresného súdu, pre ktoré žalobu zamietol, prezentovanými v napadnutom rozhodnutí a ani na to nadväzujúcou odvolacou argumentáciou žalobcov.

28. Okresný súd teda vykonal v prejednávanej veci dokazovanie náležitým spôsobom a v potrebnom rozsahu, vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami uvedenými v ust. § 191 ods. 1 CSP, súčasne spôsobom plne zodpovedajúcim kontradiktórnosti sporového konania umožnil stranám sporu realizáciu ich procesných práv a nadväzne zákonným spôsobom vyhodnotil tak procesnú aktivitu strán, ako aj meritum veci. Po vykonaní a vyhodnotení dokazovania zákonným spôsobom a v potrebnom rozsahu vydal vecne správne rozhodnutie, ktoré zodpovedajúcim spôsobom v zmysle ust. § 220 až § 222 CSP aj správne a presvedčivo odôvodnil. Odvolacie dôvody žalobcov vyhodnotil krajský súd ako nedôvodné, pričom zároveň nezistil ani nedostatky v postupe okresného súdu, na ktoré odvolací súd prihliada z úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP). V dôsledku toho krajský súd rozsudok okresného súdu vo veci samej, t. j. vo výroku II., ako vecne správny potvrdil.

29. Nadväzne na to odvolací súd ako vecne správny potvrdil aj závislý výrok III. o trovách konania napadnutého rozsudku, proti ktorému odvolatelia neprodukovali žiadnu relevantnú odvolaciu argumentáciu a ktorý zároveň plne zodpovedá úspechu sporových a ich zavineniu na čiastočnom zastavení konania posúdenému v zmysle relevantných zákonných ustanovení v ňom uvedených.

30. Vo zvyšnej časti nenapadnutej odvolaní, t.j. vo výroku I., zostal rozsudok okresného súdu nedotknutý týmto rozhodnutím odvolacieho súdu.

31. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, priznal žalovanému ako úspešnej procesnej strane proti žalobkyni, ktorá v tomto štádiu konania úspech nemala, nárok na ich náhradu v rozsahu 100 %. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

32. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).